

ΚΡΥΦΟΙ ΛΓΩΝΕΣ

(ΔΙΗΓΗΜΑ)

τραπεζαρία είχε μία θλιβερή ησυχία· την ησυχία εκείνη που έχουν τὰ σπίτια που τὰ κατοικοῦν ὄλο μεγάλοι στην ἡλικία ἄνθρωποι, οἱ ἄνθρωποι που δὲν κάνουν φασαρία πιά. Δυνάμωνε τὴν ἐντύπωση αὐτὴ ὁ ἴδιος ὁ νοικοκύρης, ὁ κύριος Χριστουλάκης—ψαρὰ μαλλιά, συλλογισμένο πρόσωπο—κ' ἔπινε γουλιὰ-γουλιὰ τὸν πρωϊνό του καφέ.

Ἄξαφνα, ἡ γυναίκα του βγαίνοντας ἀπὸ τὴν κάμαρά της μπῆκε στὴν τραπεζαρία μὲ φούρια.

— Ἡ ἐφημερίδα, Ἄντρέα; ρώτησε βιαστικά. Δὲν ἦρθε ἡ ἐφημερίδα;

— Θάναί κάτω στὴν εἴσοδο, εἶπε ὁ ἄντρας της. Ἄς πάει ἡ Χρυσούλα νὰ τὴν πάρει.

Σὲ λίγο, σὰν θροναίστηκε ἡ κυρία Χριστουλάκη στὴν πολυθρόνα μὲ τὴν ἐφημερίδα μπροστά της, ὁ ξυπνημένος ἀέρας τῆς τραπεζαρίας ξανάπωσε στὴ νύστα του. Γιὰ τὴν κυρία δὲν ὑπάρχε τίποτε ἄλλο στὸν κόσμον, ὅξω ἀπὸ κείνα που διάβαζε. Τέλος, ἔβγαλε τὰ γυαλιὰ της κι' ἀγαναχτισμένη πέταξε τὸ φύλλο στὸ τραπέζι.

— Πάλι τὰ ἴδια! εἶπε κ' ἡ φωνὴ της ἔτρεμε. Δὲν τόχει τ' ὄνομα τοῦ κοριτσιοῦ μας! Ἄκους, Ἄντρέα;

Ὁ Ἀντρέας, ἄκουσε καλά. Ἦξερε πὼς τὴν ἀγανάχτησιν τῆς γυναίκας του τὴν ἔφερεν ἡ κοσμικὴ στήλη τῆς πρὸ ἐπίσημης ἑφημερίδας τῆς Ἀθήνας. Ἐκεῖ, στὴ στήλη αὐτῆ, φιγουράρουν κάθε φορὰ κάμποσα ὀνόματα λιβανισμένα ἀπὸ τὴν κοσμικογράφα. Ἡ κυρία αὐτῆ, δύναμη σωστὴ ὄχι παιχίδια, κρατᾷε στὰ χέρια της τὰ σπαγγάκια τῆς ματαιοδοξίας. Ἐχει μ' αὐτὰ δεμένα τ' ἀνθρωπάκια της καὶ τὰ κάνει νὰ χορεύουν κατὰ τὰ γοῦστα της. Ὅσοι μένουν ἀπόξω ἀπ' τὸ χορὸ πέφτουν σ' ἀπογοήτευσιν.

Ἡ καϊμένη ἡ κυρία Χριστουλάκη τὸ φουσοῦσε καὶ δὲν κρῦνε. Ἀκούς ἐκεῖ! ἀκούς νὰ μὴ γράφουν τίποτε γιὰ τὴ Ντόλα της; Καὶ ποιά λοιπὸν εἶτανε ἡ καλύτερη στὸν προχθεσινὸ χορὸ, στὸ χορὸ τῆς ἀριστοκρατικῆς στρατηγίνας;

Χτύπησε τὴν ἀπαλάμη στὸ τραπέζι καί, σὰ νὰ τῆς συνέβηκε μεγάλο δυστύχημα, εἶπε μὲ καϊμό:

— Τί πάθαμε!

— Ποῦ χάνεσαι κ' ἐσύ, ποῦ χάνεσαι! ἔκαμε ὁ ἄντρας της.

Μὰ δὲν ἦταν ἀλήθεια πὼς στέκονταν ἔτσι ἀδιάφορος αὐτός. Μιὰ μικρὴ ματαιοδοξία, πού τοῦ εἶχε καλλιεργήσει μὲ τὸν καιρὸ ἡ γυναίκα του, εἶχε πειραχτεῖ τώρα μὲ τὴν ἀποτυχία. Ὑστερα ὅμως, ὁ νοῦς τοῦ κυρίου Χριστουλάκη, καταστάλαξε στὴ θετικὴ σκέψιν: Τόσα ἔξοδα πάλι χαμένα!

Ἄχ! αὐτὲς οἱ διασκέδασες, αὐτὲς οἱ τουαλέττες τῆς Ντόλας! Εἶτανε μιὰ κρυφὴ πληγὴ πού βύζαινε τὸ αἷμα τῆς φαμελιάς. Πόσες στέρησες, μελαγχολίες, νεῦρα, αὐθάδειες ἔξ αἰτίας τους! Ὁ βίος τους πιά εἶχε καταντήσει ἀβίωτος. Ἡ κοσμικὴ ζωὴ τοὺς χαντάκωνε. Σὲ τί νὰ πρωτοφτάσῃ ὁ μισθὸς τοῦ διευθυντῆ πού ἔπαιρνε στὸ ὑπουργεῖο ὁ Χριστουλάκης; Ἡ μὴν εἶχε καμμιά περιουσία; Τίποτε!

Ἄν περνοῦσε ἀπὸ τὸ χέρι του, θάκοβεν τὸν ἀφηνιασμένον δρόμον πού πήρανε χωρὶς δύνამες, μέσα στὰ σαλόνια τοῦ καλοῦ κόσμου. Μὰ ἡ κόρη του πὼς νὰ περιοριστεῖ πιά! Ὑστερα καὶ ἡ γυναίκα του εἶχε τίς ἰδέες της. Ἐνα κορίτσι, ἔλεγε, χωρὶς προῖκα σὰν τὸ δικό τους κ' ὄμορφο καθὼς εἶτανε, ἔπρεπε νὰ δείχνηται στὸν κόσμον. Κλεισμένη πὼς θὰ τὴ γνωρίσει ὁ ἄλλος νὰ τὴ νοστιμευτεῖ καὶ νὰ τὴν πάρει;

Οἱ ξαδέρφες τῆς Ντόλας, οἱ συνομήλικες, πού δὲν εἶτανε κοσμικὲς αὐτές, εἶναι ἡ ἀλήθεια πὼς εἶχανε ὅλες παντρευτῆ νοικοκυρεμένα. Ὅμως οὔτε ἡ κυρία Χριστουλάκη, οὔτε ἡ κόρη τῆς λογαριάζανε τοὺς γάμους αὐτούς. Ἡ Ντόλα εἶτανε ἄλλο πράμα. Ἡ Ντόλα εἶτανε γιὰ ὑψηλότερα. Καὶ μὲ τὴν ἰδέα αὐτή, σκοτώνονταν νὰ φαίνονται μέσα στὸν κόσμον τὸν καλό. Γιὰ νὰ τὸ καταφέρει καλύτερα ἢ μητέρα εἶχε βρεῖ τρόπο νὰ κερδίζη κάτι κ' ἡ ἴδια δίχως νὰ φαίνεται. Ἐστελνε στοὺς φιλανθρωπικοὺς συλλόγους τῶν κυριῶν δικὰ τῆς ἐργόχειρα γιὰ πούλημα, καὶ τὰ σύσταινε πὼς εἶναι μιᾶς φτωχούλας πού τὴν προστατεύει: Ἐπεφτε γιὰ συμπεθεριές, ἔτρεχε γιὰ ξένα ρουσφέτια ὅπου μπορούσε. Κάτι ἔβγαζε ἀπὸ τὰ πλεξίματα τῆς, κάτι δωράκια ἀπὸ τὰ τρεχάματα γιὰ τὸν ξένο κόσμον. Μέσα στὸ σπίτι τους πάλι τραβοῦσαν μαύρη οἰκονομία. Πῶς ἀλλιῶς μπορούσαν νὰ βγοῦν οἱ τουαλέιτες τῆς Ντόλας καὶ ὅλα ἐκεῖνα τὰ ἐξοδα πού ἀκολουθᾶνε μιὰ διασκέδαση;

Πολλὲς φορές, ὁ Χριστουλάκης, πνιγμένος ἀπὸ τὰ ἐξοδα αὐτά, στέκονταν καὶ ρωτιοῦνταν πῶς διάβολο βρέθηκαν ἔτσι παραδομένοι μέσα σ' ἓνα τέτοιο λαβύρινθο.

Μὰ ἡ γυναίκα του ἤξερε πῶς βρέθηκαν. Τὴν ἀρχὴ τὴν εἶχε κάμει ἡ ματαιοδοξία τῆς μητέρας πού ἤθελε σώνει καὶ καλὰ νὰ δείξη τὴν ὁμορφὴ μοναχοκόρη τῆς. Τοὺς πήρανε ὕστερα στὸ λαιμό τους κάποιες σχέσεις καλές, δυὸ τρεῖς συγγενεῖς μὲ λαμπρὴ θέση μέσα στὴν κοινωνία. Ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι, πού ζοῦσαν τὴ μεθυσμένη ζωὴ τοῦ κοσμικοῦ τραβοῦσαν τὸ κατόπι τους λαχανιασμένους τοὺς Χριστουλάκηδες.

Κ' ἔτρεχε μὲ τὴν κόρη τῆς ἢ μητέρα, περισσότερο αὐτὴ παρὰ ὁ ἄντρας τῆς, ἔτρεχε στὸν κόσμον τῶν σαλονιῶν, κ' ἔφτανε ἔπειτα ἀπὸ ἀγωνίες ὡς πού νὰ τὰ καταφέρει. Κουρασμένη, συγχισμένη, μὲ τὴν καρδιὰ ποτισμένη πάντα τοῦ κόσμου τὰ φαρμάκια, κάτω ἀπὸ τὸ ἀστραφτερὸ μαῦρο μεταξωτό τῆς.

Ἡ Ντόλα πάλι, πού χρόνια πίσω σὰν πρωτοβγήκε στὸν

κόσμο, εΐτανε ἓνα ξυπνητὸ κορίτσι, τόσο ζωηρὴ μάλιστα κα' αὐθόρμητη, γίνηκε στὸ ὕστερο ἓνα μ' αὐτὸν τὸν κόσμον τῶν σαλονιῶν, πού ὁ περισσότερος δὲ ζεῖ παρὰ γιὰ μιὰν ἐπίδειξη. Ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς πῆρε κάτι σὰν χρυσομένη λαμπράδα. Πῆρε καὶ σὰν κάτι ἀπαραίτητο τὴν εὐγενικὰ ἀκαταδεξιά ἀγνάντια σὲ κάθε πρόσωπο πού δὲν τὸ θεωρεῖ ἰσάξιό της. Γίνηκε ἓνα συνάφι μὲ τοὺς στεκαρισμένους κυρίους, μὲ τὶς μπαλασαμωμένες κυρίες πού ξεχάσανε συστηματικὰ τὰ ἑλληνικά τους. Μιμήθηκε τὶς μελετημένες πόζες τους, τὴ φωνή τους τὴν ὑπόκωφη καὶ σερνάμενη, τὸ μετανοιωμένο χαμόγελό τους.

*
* *

Ἡ μητέρα καμάρωνε τὸ ἀριστούργημα πού ἔπλασε ἡ θέλησή της, διορθώνοντας τὸ ἔργο τοῦ Δημιουργοῦ. Καὶ δὲν τὴν ἔγνοιαζε καθόλου, πού ἡ φαγούρα τῆς ἐπίδειξης ἀποροφοῦσε τόσο τῆς Ντόλα, πού δὲν τῆς ἔμενε πιά καιρὸς γιὰ τίποτε ἄλλο. Τὸ πιάνο, τὸ βιβλίον, τὸ νοικοκυριὸ παραμερίστηκαν. Ἐπὶ τὸ πρῶν, — καὶ ξυπνοῦσε πάντα ἀργὰ ὕστερα ἀπὸ τὰ ταχτικά ξενύχτια — ἔπεφτε μὲ τὰ μούτρα στὴν ὑπόθεση τοῦ καλλωπισμοῦ. Γύρω της οἱ κρέμες, οἱ ποῦδρες, τὰ βερνίκια, οἱ κορδέλλες, τὰ φιγουρίνια. Ὑστερα πιά οἱ ἀτελείωτοι τουαλεττικοὶ συνδυασμοί, ξενευριστικοὶ πάντα ὅταν λείπει ὁ παρὰς, τὰ τρεξίδια, οἱ ράφτρες καὶ τὰ μαγαζιά, τῆς τρώγανε τὴν ἡμέρα. Ἐπὶ τὴν ἑφημερίδα, μόλις πρόφταινε νὰ ρίξη μιὰ ματιὰ στὰ κοινωνικά. Ξεσνήθησε τόσο νὰ περιμαζεύει τὸ μυαλό της πού τὴν ἔπιανε μιὰ μεγάλη στεναχώρια σὰν τύχαινε νὰ πέσει σὲ μιὰ συζήτηση σοβαρὴ. Τότε, γιὰ νὰ γλυτώσῃ, τὴν ἔκοβε μ' ἓνα γέλιο, μ' ἓνα ἀστεῖο, καὶ ἔφευγε βιαστικά. Ἡ σκέψη της εἶχε ἔξανεμιστεῖ σὰ μιὰ στάχτη μέσα στὴν κουφότητα τοῦ ἀνέμου. Ἡ αἰσθαντικότητά της ἀκόμα ἔπαθε σὰν ἓνα στόμα. Γι' αὐτὸ καὶ τίποτε δὲν τὴν ἐνδιέφερε ἀληθινά. Σὲ κάθε ἐξαιρετικὴ περίσταση ἔβγαζε μοναχὰ κάτι στερεότυπα ξεφωνητὰ δίχως συγκίνηση.

Ὅμως, ὅσο τὰ χρόνια περνοῦσαν ὅμοια τὸ ἓνα μὲ τ' ἄλλο, ἀνυπόφορα ὅμοια, ἡ Ντόλα ἄρχισε νὰ χάνει τὴν ὑπομονή, τὴν ὑπομονή μαζί μὲ τὴν εὐχαρίστηση. Ποῦ εἶναι λοιπὸν τὸ καλὸ ἀποτέλεσμα ποὺ περιμένει; Σιγὰ σιγὰ, οἱ ἀπαισιοδοξίες ἄρχισαν νὰ τῆς στέλλουν μηνύματα. Κάποιες νοικοκυρεμένες συμπεθεριές ποὺ τῆς ἔρχονταν δὲν τῆς ἄρρασαν. Οἱ καλύτεροι γαμπροί, ποὺ θὰ τοὺς ἠθέλε, κοίταζαν ἄλλοῦ, ψηλότερα. Κ' ἔτσι περνώοντας ἡ Ντόλα ἀπὸ κόρτε σὲ κόρτε, ἀπὸ ἐλπίδα σ' ἐλπίδα, ἔφτασε δίχως νὰ τὸ καταλάβει τὰ τριάντα χρόνια της. Τὴν ἡμέρα μάλιστα ποὺ τὰ πάτησε ἔπεσε σὲ μελαγχολία. Μέσα στὴν κοσμικὴ ἐπιδειχτικὴ βιτρίνα ποὺ εἶχε τοποθετήσῃ τὸν ἑαυτὸ της, τί φηγούρα θάκανε σὲ λίγο; Τὸ συλλογίστηκε κ' ἓνα κρῦο τῆς πέρασε τὴν καρδιά. Μήπως δὲν εἶχε κιόλα δοκιμάσει πολλὰς φορὰς τὴν πίκρα τὴν τσουχτερὴ ποὺ γεννάει τὸ παραμέρισμα; Οἱ καβαλιέροι, ποὺ ἔχουν τὸ προνόμιο νὰ διαλένε τίς ντάμες τους στὸ χορὸ, δὲν προτιμοῦσαν τώρα συχνὰ ἀπὸ αὐτὴν ποὺ πολὺ τὴν εἶδανε, τὰ πρωτόβγαλτα κοριτσόπουλα; Κ' ἡ Ντόλα παραμελημένη, μὲ δηλητηριασμένη τὴν ψυχὴ, περιέμενε πιά σὰν ἑλεημοσύνη νὰ τὴ θυμηθοῦν οἱ ἄντρες κι' αὐτὴ. Ὑστερα ἀπὸ τὰ μελαγχολικὰ γενέθλια τῶν τριάντα χρόνων της, σὰν νὰ πέρασε μιὰ κρίση, εἶπε πὼς θὰ πάψει νὰ πηγαίνει στὸν κόσμο.

Τὸ εἶπε αὐτό, ὄχι ὀδηγημένη ἀπὸ καμμιά λογικὴ, ἀλλὰ κινημένη σὰν ἀπὸ πείσμα ἐνάντια στὴ μοῖρα της. Κι' ἀληθινὰ ἐπίμενε στὴν ἀπόφαση. Μιά, δυὸ φορὰς, ἄφησε θεληματικὰ τίς προσκλήσεις νὰ πᾶνε χαμένες. Ἡ μητέρα της τὴν ἔτρωγε: Μὰ τί ἔπαθες; δὲ θὰ πᾶς πάλι;

Γιὰ τρίτη φορὰ ἡ Ντόλα δὲ λογάρισε μιὰ πρόσκληση. Εἶτανε βραδάκι καὶ κάθονταν πεισματικὰ μέσα ἀπὸ τὸ τζάμι, αὐτὴ ποὺ μοναχὰ ἀρρώστια τὴν ἔκλεινε μέσα καμμιά φορὰ. Κάθονταν μὲ σταυρωμένα χέρια γιατί δὲ μπορούσε τώρα πιά νὰ καταστρώσει σὲ τίποτε, καὶ κοίταζε ὄξω.

Κάτω στὸ δρόμο ἔπεφτε τὸ σύθαμπο, στὴν κάμαρη μαζώνονταν τὰ σκοτάδια, καὶ σιγὰ σιγὰ μέσα στὴν ψυχὴ τῆς νέας πλάκωνε μιὰ ἀβάσταχτη συγνεφιά.

Τότε, ἔννοιωσε τὸν ἑαυτὸ της πολὺ παραμερισμένο καὶ δυστυχησμένο. Τὸν ἔννοιωσε ἔτσι, τὴν ὥρα πού μέσα σὲ μιὰ σάλα, πού μποροῦσε νὰ βρίσκεται κι' αὐτὴ, ὁ κόσμος ὁ ἄλλος, ὁ γνωστός της κόσμος, χαμογελοῦσε καὶ νόμιζε πὼς διασκέδαζε. "Ἄς εἶναι κ' ἔτσι, ἄς εἶναι! Οἱ περισσότεροι ἀπ' αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους θάφτανε μέσα σ' ἓνα μεθύσι τὸ ἄδειο τῆς ζωῆς τους. "Οχι! ἡ Ντόλα δὲ θὰ μποροῦσε ν' ἀποτραβηχτεῖ ἀπὸ τὴ ζωὴ αὐτὴ, νὰ ξεκόψει ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους πού φαίνονταν νὰ κυνηγᾶνε ἀκόμα μιὰν ἐλπίδα. Τὸ πάθος τῆς ζωῆς τῆς κοσμικῆς εἶναι σὰν ὅλα τὰ πάθη: ἓνα ξεγέλασμα κ' ἓνα δηλητήριο.

Κ' ἡ Ντόλα ξαναγύρισε στὰ ἴδια . . .

Ξαπλωμένη σήμερα τὸ πρωῖ στὸ κρεβάτι της, συλλογίζονταν κι' αὐτὴ, ὅπως ἡ μητέρα της, τὸν περασμένο χορὸ. Μὲ τὴν ἔγνοια του μάλιστα ξύπνησε. Φοροῦσε προχτὲς μιὰ τουαλέττα πού πολὺ τῆς πῆγαινε. "Ἄκουσε τοῦ κόσμου τὰ κοπλιμένα. Ἀπὸ κόρτε πιά χόρτασε ὅλη τὴ βραδιά. Δὲ μπορεῖ λοιπόν, θὰ τὴν ἀναφέρει ἡ κοσμικογράφα. Καὶ ἡ Ντόλα φώναξε ἀνυπόμονα:

— Μαμά, φέρε μου τὴν ἔφημερίδα!

Ἡ μητέρα της τὴν ἄκουσε μὰ δὲν κουνήθηκε. Τί νὰ τῆς πᾶει; γιὰ νὰ ἴδῃ τὰ δυσάρεστα; Σκιαζόνταν κιόλα τὴ γκρίνια τῆς κόρης της. Κάθονταν λοιπὸν ἡ κυρία Χριστουλάκη στὴν τραπεζαρία μ' ἀκουμπισμένο τὸ κεφάλι στὴν ἀπαλάμη. Ὁ ἄντρας της τὴν ἔβλεπε ἀνήσυχος κοιτάζοντας κρυφὰ ἀπάνω ἀπὸ τὴν ἔφημερίδα του. Δὲ μπορεῖ, κάπου θὰ ξεσπάσει πάλι αὐτὴ ἡ συλλογὴ, ἔλεγε μὲ τὸ νοῦ του. Δὲν καταλάβαινε τί διάβαζε ὁ ἀνθρώπος. Βιάστηκε μάλιστα νὰ σηκωθῆι γιὰ νὰ πᾶει στὴ δουλειά του, πιστεύοντας πὼς ἔτσι θὰ προλάβει νὰ γλυτώσει ὅτι σκιαζόνταν. Μὰ σὰν τὸν εἶδε ὄρθον ἡ γυναίκα του, τὸν κάρφωσε:

— Φεύγεις! Κάτσε νὰ μιλήσουμε.

— "Ἐχω δουλειά, ἀγαπητὴ μου, ἄλλη στιγμή! Ὡστόσο κοντοστάθηκε.

— Ξέρεις γιατί δὲν ἀναφέρεται ἡ Ντόλα σήμερα; ῥώτησε ἡ κυρία.

— Ποῦ νὰ ξέρω!

— Νὰ σοῦ πῶ ἐγώ. Κοιτάξαμε οἰκονομίες. Μὲ φόρεμα πὸν ξαναφορέθηκε πῶς νὰ διακριθεῖ;

— Καὶ τί θέλεις νὰ κάνουμε παραπάνω; εἶπε στενοχωρημένος ἐκεῖνος. Ξέρεις πὸν ἔχω καὶ δὲ δίνω;

— Δὲν ξέρω! ξέρω μονάχα πὼς μὲ παλιόρουχα δὲν πᾶνε στοὺς χορούς. Αὐτὰ τὰ πράματα θέλουν λεπτά! λεπτά!

— Ἄπο ποῦ νὰ τὰ κόψω; νὰ τὰ κλέψω; εἶπε φουρκισμένος ὁ Χριστουλάκης καὶ τράβηξε κατὰ τὴν πόρτα.

Μὰ τότε ἡ γυναῖκα του ἄφισε ἐλεύθερα τὰ ἐρεθισμένα νεῦρα της.

— Δὲν εἶπα νὰ κλέψεις! ξεφώνησε μὲ τὰ δάκρυα στὰ μάτια.

Ἐὸ Χριστουλάκης μὲ τὸ χέρι στὸ πόμολο, στάθηκε συγχισμένος.

— Τότε ποῦ νὰ τὰ βρῶ;

— Μιὰ φορά, εἶπε ἡ κυρία, ἡ Ντόλα θὰ πάει μεθαῦριο στὸ χορὸ τῆς πρεσβείας μὲ καινούρια τουαλέττα. Θὰ πουλήσω ἐκεῖνο τὸ βραχιόλι τὸ παλαικό.

Ἐὸ Χριστουλάκης ἄφισε τὸ πόμολο καὶ γύρισε πίσω:

— Θὰ ξεκάνης ἓνα πρᾶμα ἀξίας καὶ θὰ φτιάσης ἓνα κουρέλι! Αὐτὸ θὰ κάνεις!

— Μ' ἄφοῦ δὲν ἔχουμε χρήματα; ξεφώνισε πάλι ἡ γυναῖκα του. Τί νὰ τὸ κάνω τὸ βραχιόλι τὸ κρυμμένο; Μιὰ τουαλέττα φωνάζει, φαίνεται, μπαίνει στὸ μάτι ὀλωνῶν. Δὲν τὸ καταλαβαίνεις; Τὴ βλέπει κι' αὐτή, αὐτή! ἡ μεγαλειότητά της! αὐτή, αὐτὴ ἡ κοσμικογράφα πὸν μᾶς κρατάει στὸ χέρι της ἢ ἐλεεινή!

Τὰ νεῦρα της φούντωσαν περισσότερο σὰν εἶδε τὴ δουλίτσα νὰ μπαίνει μ' ἓνα χαρτί.

— Κυρία, ὁ λογαριασμός τοῦ ἠλεκτρικοῦ. Ἐκατὸ δραχμές.

— Ἐκατό! ἔκατό! ξέσπασε τώρα ἡ κυρία. Ἐμεῖς δὲν καίμε τὸ ἠλεκτρικό, ἐσὺ τὸ καῖς! Τί κάνεις τὴ νύχτα; διαβάζεις; κεντᾶς; παίζεις πιάνο; Ἄπο ἀπόψε θ' ἀνάβεις στὴν κουζίνα σου ἓνα καντήλι. Ὅριστε μας!

Ἡ Χρυσούλα ἀποσβολωμένη σόπαινε σὰ φταίστης.
 Ὑστερα ρώτησε :

— Τώρα, τί νὰ τοῦ πῶ αὐτουνοῦ;

— Ἄφισέ με ἤσυχη! Νὰ ξαναπεράσει!

Ἀπάνω στὴ συζήτηση αὐτή, ὁ Χριστουλάκης τὸ εἶχε σκάσει. Ἐπειτα ἡ Ντόλα, ποῦ ἔχασε τὴν ὑπομονὴ περιμένοντας τὴν ἔφημερίδα, μπῆκε στὴν τραπεζαρία. Εἶχε σφιγμένη στὸ στήθος τὴν ξεθωριασμένη ρόμπα της, ἔσερνε τὰ πόδια μέσα σὲ ξεχειλωμένα παλιοπάπουτσα, καὶ τὸ πρόσωπό της εἶτανε ἀσχημισμένο κάτω ἀπὸ τὶς κρέμες ποῦ τὸ βερνίκωναν.

— Μὰ τί φωνάζετε ἔτσι σήμερα, μαμά; ρώτησε μὲ τὴν ἔξευρωπαϊσμένη προφορά της, ποῦ ὠστόσο μέσα στὰ σαλόνια γίνονταν ἀκόμα πιὸ εὐρωπαϊκῆ.

— Τί φωνάζω; ἔκαμε ἡ κυρία Χριστουλάκη. Ἀπὸ εὐχαρίστηση φωνάζω. Ἰδές, ἰδές! Δὲ σ' ἔχει ἀναφέρει ἡ εὐγενία της.

Κ' ἡ ἔφημερίδα, στραπατσαρισμένη μέσα στὸ χέρι της, πηγαινοέρχονταν πέρα δῶθε τιναχτά.

Ἡ Ντόλα ἔννοιωσε μιὰ κρυάδα μέσα της. Τί κριμα! Πόσοι κόποι κ' ἐλπίδες πάλι χαμένες. Γιὰ νὰ κερδίσει μιὰ θεσούλα στὴ στήλη αὐτή, σ' αὐτὸν τὸ λαχταρισμένο παράδεισο, πόσες καθημερινὲς στενοχώριες.

Ἐρριξε μιὰ ματιὰ στὴ στήλη τὴν κοσμικὴ καὶ πέταξε τὴν ἔφημερίδα μὲ θυμό.

— Τὰ μοῦτρα τους!

Εἶτανε κι' αὐτὴ τῆς γνώμης τῆς μητέρας της. Οἱ λαμπρὲς τουαλέτες ἀναφέρονται, ἀδιάφορο τί ἀσχημόμουτρα τὶς φοροῦν. Οἱ τουαλέτες ποῦ κοστιίζουν σὰν κοσμήματα. Γιὰ τὸ χορὸ τῆς πρεσβείας τί θὰ κάνει; θὰ παρουσιαστῆ μὲ τὰ ἴδια; Θὰ φαίνεται πάντα κατώτερη ἀπὸ ἄλλες ποῦ δὲν ἀξίζουν;

Αὐτὰ τὰ ρωτήματα τὴν πνίγανε.

— Δὲν τῆς ἄρεσα αὐτῆς τῆς κυρίας! εἶπε κοροϊδεύοντας τὴν δημοσιογράφου. Τί θὰ φορέσω λοιπὸν μεθαύριο; Εἶτανε φουρκισμένη κι' ὅμως ἔτοιμη γιὰ καινούριους ἀγῶνες.

Μὰ ἡ μητέρα της βιάστηκε νὰ προλάβει καμμὶν ἔκρηξη.
— Ἐγνοια σου, παιδί μου. Κάτι ἐλπίζω ἐγώ. Εὐτυχῶς
ποὺ ἔχουμε ἀνοιχτὸ λογαριασμὸ μὲ τὸν Πετρόπουλο. Ἐτοι-
μάσου καὶ πῆγαινε νὰ πάρεις ἐκεῖνο τὸ λαμὲ ποὺ μούλεγες.
Πρέπει νὰ γίνεῖ γλήγορα.

Πῶ! πῶ! Τί τρεξίματα πάλι σήμερα ἡ Ντόλα. Κ' εἶναι
καὶ σὰν ἀνήμπορη, μὰ τί νὰ κάνει; Καὶ νὰ ἰδῆς ποὺ στὶς
δώδεκα πρέπει νὰ βρίσκεται τοῦ «Γιαννάκη» ὅπου θὰ
τὴν καρτερεῖ μιὰ συντροφιά νὰ πάρουν τὸ οὔζο. Ὑστερα
πρέπει νὰ κάνει διάθεση καὶ γιὰ τὴν ἀπογευματινὴ δια-
σκέδαση στὴν Κηφισιά. Φιλανθρωπικὸς χορὸς στὸ «Σέσιλ»
κι' ὅλοι οἱ γνῶριμοί της θάναί ἐκεῖ. Δὲ μπορεῖ νὰ λείψει.
Οὔτε ποὺ τὸ θέλει βέβαια. Πῶς νὰ παρατηθῆ, ἄς εἶναι καὶ
μιὰ φορά, ἀπὸ τὸ ἔργο της, ἀπὸ τὸ σκοπὸ τῆς ζωῆς της;
Κι' αὐτὸς ὁ σκοπὸς δὲν εἶναι ὁ καλὸς γαμπρὸς ποὺ θὰ τὸν
βρεῖ μέσα στὸν κόσμον τὸν καλὸ; Τὸ ἀπόγευμα θάναί
σ' αὐτὸν τὸ χορὸ ὅλοι αὐτοὶ ποὺ τῆς κάνουν κόρτε. Κάνουν
κόρτε καὶ σ' ἄλλες, εἶναι ἡ ἀλήθεια. Ἡ Ντόλα τὸ ξέρεῖ
μὰ εἶναι συνηθισμένη ἀπὸ τέτια. Ὅποια κοπέλα στὸ ὕστερο
κερδίσει. Νά! αὐτοῦ κατήγησε ἡ οὐσία.

*
* *

Τὴν ὥρα ποὺ ἡ Ντόλα τὸ βραδάκι χόρευε στὴν Κηφι-
σιά, ὁ πατέρας της κάθονταν σὰν πάντα τοῦ Ζαχαράτου
μὲ παρέα. Εἴτανε ὁ πιὸ βουβὸς τῆς συντροφιάς γιατί δὲν
εἶχε ὄρεξη. Ἐκείνη ἡ ἱστορία ἡ πρωϊνὴ τὸν ἀρρώστησε
πάλι σήμερα. Πῶς νὰ τὰ βγάλει πέρα μὲ τόσες ἀπαιτήσεις;
Καὶ νὰ σοῦ λένε πὼς ἡ Ντόλα χρειάζεται πάλι καινούρια
τουαλέττα. Ποὺ στὴν ὄργη νὰ βρεθοῦν...

Ἔδωσε πῆρε μὲ τὸν ἑαυτό του ἐκεῖ δὰ ποὺ κάθονταν,
στὸ ὕστερο τ' ἀποφάσισε: Θὰ ρίξει πάλι τὰ μούτρα του
σ' ἓναν συνάδερφο ποὺ τοῦ χρωστοῦσε ἀκόμα δανεικά. Ὁ
Χριστουλάκης πῆρε τὸν ἄλλον παράμερα καὶ τοῦ κλαύτηκε:

— Μὲ συγχωρεῖς, φίλε μου, ἀλλὰ ἄκουσε τί τρέχει. Ἐχω
τώρα τὴ γυναῖκα μου ποὺ ὑποφέρει ἀπὸ τὸ στομάχι. Θε-

ραπεῖες, ἔξοδα, μὴν τὰ ρωτᾶς. "Αν μποροῦσες νὰ μοῦ δα-
νεῖσεις ἀκόμα . . .

Στὸ σπίτι πάλι, ἡ μητέρα γύριζε βολεύοντας τὶς δουλειές
μαζὶ μὲ τὴν δουλίτσα, κι' ὁ νοῦς της ὅλο στὴν ἀποτυχία
ἐκείνη εἵτανε καρφωμένος. Ἀπὸ τὸ πρωὶ τὴν ἔτρωγε σὰν
πραγματικὸ καρφί. Πόσες φορὲς τώρα στὴν ἀράδα ἡ
Ντόλα δὲ φιγουράριζε στὴ στήλη τὴν κοσμικὴν. Καὶ ἡ στήλη
αὐτὴ εἶναι κράχτης, εἶναι δόλωμα. Οἱ ἄντρες εἶναι κουτοὶ
σὲ κάτι τέτεια, εἶναι ματαιόδοξοι καὶ γραπώνονται ἀπὸ κεῖ-
νες πού κάνουν φιγούρα στὰ μάτια τῶν ἄλλων. Πολλὲς
παντρεύτηκαν μὲ τὸ ρεκλαμάρισμα τῆς ἐφημερίδας.

Αὐτὴ σὰ μητέρα, δὲν ἔπρεπε ν' ἀφίση ἔτσι τὰ πράματα.
Κ' εἶχε συλλογιστεῖ κάτι καλὸ ἡ κυρία Χριστουλάκη. Γι' αὐτό,
σὰ νύχτωσε, πῆγε στὴν κάμαρά της, συγυρίστηκε, καπελώ-
θηκε. Πρὶν ὅμως ξεκινήσει γιὰ ἔξω, στάθηκε κάτω ἀπὸ τὸ
ἠλεκτρικὸ καὶ ξαναδιάβασε τὸ γράμμα πού εἶχε ἐτοιμάσει
κρυφὰ ἀπὸ τοὺς δικούς της: «Ἀξιότιμος κυρία. Ζητῶ συγ-
γνώμην διὰ τὸ θάρρος τὸ ὁποῖον λαμβάνω νὰ σᾶς ζη-
τήσω μίαν χάριν καὶ ἐλπίζω νὰ εἰσακούσετε τὴν παρακλή-
σιν μιᾶς μητέρας. Θὰ ἐπιθυμοῦσα πολὺ νὰ ἐνθυμηθεῖτε νὰ
ἀναφέρετε εἰς τὴν κοσμικὴν στήλην σας, μεταξὺ τῶν ἄλλων
ὀνομάτων ἀπὸ τὸν προσεχῆ χορὸν τῆς Γαλλικῆς πρεσβείας,
καὶ τὸ ὄνομα τῆς κόρης μου Ντόλας, ἔστολισμένον ὅπως
ὁ κάλαμός σας γνωρίζει, μὲ τόσην καλλιπέειαν. Ἐξοδεύσα-
μεν πολλὰ χρήματα κ. λ.».

Ἀπὸ κάτω φαρδιά πλατεῖα ἡ ὑπογραφή τῆς κυρίας Χρι-
στουλάκη.

Θὰ εἵτανε καλύτερα νὰ πήγαινε νὰ τῆς τάλεγε ὅλα αὐτὰ
σὰ μιὰ παρακάλια. Ἐλα ὅμως πού δὲν εἶχε νταραβέρια
πολλὰ μὲ τὴν κυρία αὐτή!

Ἐκλεισε λοιπὸν τὸ γράμμα, τὸ πῆρε καὶ κατέβηκε. Σὲ
λίγο, μὲ χίλιες δυὸ προφύλαξες, τόριχνε κάτω ἀπὸ τὴν
πόρτα τῆς κοσμικογράφας. Ἡ καρδιὰ τῆς κυρίας Χριστου-
λάκη χτυποῦσε δυνατὰ κ' ἔτσι σὰ μιὰ ἀνυπόφορη στενο-
χώρια τὴν πλάκωνε. Ὅχι! ὅ,τι ἔκαμε δὲν ἦτανε σωστό, τοὺς

ὑποβίβαζε. Ἄχ! ἄχ! γιὰ τὸ παιδί της ἢ μητέρα καὶ τί δὲν κάνει, καὶ τί! Κ' ὕστερα ἂν δὲν τολμήσεις καὶ τίποτε, οἱ ἄλλοι σ' ἔπνιξαν.

Ἔτσι δικαιολογήθηκε στὸν ἑαυτό της ἡ κυρία Χριστουλάκη, κ' ἔπειτα συλλογίστηκε κάτι ἄλλο: «Πρέπει νὰ τῆς κάνω κ' ἓνα δῶρο αὐτηνῆς».

Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ ἡ Ντόλα κάπου κοντὰ στὸ σπίτι της γύριζε κ' αὐτὴ τὴν ἴδια ὥρα ἀπὸ τὴ διασκέδαση τῆς Κηφισιάς. Μιὰ λαμπρὴ συντροφιά τὴ συνόδευε. Φασαριά-ρικες κοπέλες μὲ τὰ βαμμένα πρόσωπα, τὰ ὠραῖα φορέματα, τ' ἀναίτια ἄνοστα γελάκια. Κύριοι βγαλμένοι ἀπ' τὸ κουτί, ὄλο κομπλιμέντα, ἀφρὸς καὶ αὐταρέσκεια. Καὶ πῆγαιναν ὄλοι μαζί, μὲ μπρῖο, μὲ μάτια ποῦ κοιτοῦσαν ἀπάνω ἀπ' τοὺς διαβάτες, μὲ τὰ κοσμικὰ τους ἀστεῖα, μὲ τ' ἀγγλογαλλικὰ τους.

Στὸ πλατὺ πεζοδρόμιο τοῦ μεγάλου δρόμου, κάποια στιγμή ἡ Ντόλα ζωηρὴ καὶ γελαστὴ σταμάτησε.

— Τώρα σᾶς ἀφίνω, εἶπε.

Μὲ χωρατὰ καὶ μὲ πειράγματα ἀποχωριστήκανε. Ἡ κοπέλα πεταχτὴ πεταχτὴ σὰ νάχε φτερά, ξέκοψε ἀπὸ τὴν παρέα καὶ τράβηξε γιὰ τὸ σπίτι της. Τὸ ὠραῖο κορμί της ὀλόντριτο, τὸ μάτι ἀστραφτερό, ἓνα χαμόγελο στὰ βαμμένα χεῖλια.

Μέσα στὸ μεγάλο δρόμο μὲ τὰ πολλὰ ἠλεκτρικά, οἱ διαβάτες τὴν κοίταζαν καὶ τὴ χαίρονταν. Ὑστερα, ἡ Ντόλα ἔστρεψε τὴ γωνιά τοῦ δρόμου καὶ μπῆκε στὸ μισοσκότεινο δρομάκι τὸ ἐρημικὸ ποῦ πῆγαινε σπίτι της.

Ὅμως ὅπως ἦτανε τώρα μοναχὴ, ἔπιασε καὶ γύριζε στὸ νοῦ της τὰ περασμένα, μακρυνὰ καὶ κοντινά. Τὰ ξεενεριστικὰ τὰ ξεπορτίσματα, τὰ ἔξοδα, τὴν πλήξη, τὴν αἰώνια ἀπογοήτευση. Θέ μου! ὄλο τὰ ἴδια καὶ τὰ ἴδια, ὄλα σὰν πάντα. Σήμερα μάλιστα, εἶχε φορτωθεῖ ἡ ψυχὴ της καὶ μιὰν ἄλλη ἀκόμα δυσαρέσκεια: Καταδέχτηκε νὰ πλευρώση καὶ νὰ φλερτάρη ὑποσχετικὰ ἓνα συχαμένο παλιόπαιδο, γιὰτὶ εἶτανε ρεπόρτερ καὶ ἔπαιρνε ὀνόματα γιὰ τὴν ἐφημερίδα του. Μὴ χειρότερα! ποῦ ἔφτασε!

Τώρα, ἡ κουραστικὴ προσωπίδα, ποῦ φοροῦσε ἡ κοπέλα ὅλη μέρα, εἶχε πέσει. Τὰ βαμμένα χεῖλια δὲ χαμογελοῦσαν πιά, τὰ μάτια δὲν ἄστραφταν. Τὰ πόδια τὴ σέρνανε καὶ τὸ κορμί της ἀφένθηκε νὰ διπλώσει ὅπως αὐτὸ ἤθελε μέσα στὴ σκοτεινιά τοῦ ἐρήμου δρόμου.

Κι ὅπως ἡ Ντόλα ἀνέβαινε τώρα βαρειά τὴν σκάλα τοῦ σπιτιοῦ της, ἔννοιωθε καὶ τὴν ψυχὴ της βαρειά, πολὺ βαρειά, σὰν τὴν ψυχὴ μιᾶς γρηᾶς, μιᾶς πολὺ γρηᾶς γυναίκας.

ΚΛΕΑΡΕΤΗ ΔΙΠΛΑ ΜΑΛΑΜΟΥ

